

Innspill fra Den Nasjonale Filmkommisjon til den nye filmmeldingen for Bergen Kommune

Hva gjør filmbransjen til en viktig kulturnæring i Bergen og på Vestlandet?

Vestlandet har spektakulære landskap som tiltrekker filmskapere fra hele verden, og regionen har blitt en populær destinasjon for både filmproduksjoner og TV-serier.

Bergen og Vestlandet har et rikt kunstnerisk miljø, med sterke tradisjoner innen visuell kunst, musikk, scenekunst og mer. Byen har et dynamisk filmmiljø med utdanningsinstitusjoner, Norges største privateide TV-kanal, og flere velfungerende produksjonsselskaper som høster anerkjennelse nasjonalt og internasjonalt.

Bergen er hjem til Norges største filmfestival, Bergen Internasjonale Filmfestival (BIFF), som fungerer som et møteplass for bransjen, noe som fører igjen til samarbeid, nettverksbygging og utvikling av nye prosjekter.

Filmproduksjon genererer arbeidsplasser og økonomisk vekst i regionen. Lokal sysselsetting av teknikere, skuespillere, produsenter, og annet personell, samt investeringer i infrastruktur, gir viktige økonomiske ringvirkninger. Flere internasjonale prosjekter som har fått refusjon gjennom insentivordningen, har blitt produsert på Vestlandet. Forskning viser at disse prosjektene legger igjen store summer i lokalsamfunnet og fylket der produksjonen finner sted.

Gjennom filmproduksjon synliggjøres vestlandsk kultur og identitet både nasjonalt og internasjonalt. Dette kan bidra til å styrke den regionale stoltheten, samtidig som norsk film og TV blir eksportert til internasjonale markeder. Det gir regionen en global tilstedeværelse, spesielt i tider med stor interesse for nordisk kultur og natur.

Beskriv potensialet/ mulighetene for større vekst/ styrking

Omsetningen i den globale filmindustrien var på ca. 235 milliarder USD i 2020, og anslås å øke til over 410 milliarder USD innen 2030.

Kulturelle og kreative næringer har flere roller i samfunnet enn bare å skape arbeidsplasser og økonomisk vekst. Kunst, kultur og kreativitet handler også om å skape møteplasser, bidra til inkludering, fremme mangfold og sikre ytringsfrihet – med andre ord, om å styrke demokratiet. Selv om motivasjonen i disse næringene ofte strekker seg utover klassisk bedriftsøkonomisk lønnsomhet, bidrar de likevel i betydelig grad til sysselsetting og verdiskaping. Før pandemien vokste økonomien i de kreative næringene raskere enn resten av fastlandsøkonomien. I EU ble de kreative næringene identifisert som noen av de raskest voksende før pandemien, og nå blir de sett på som en nøkkel til økonomisk gjenoppbygging i Europa.

I 2019 sto kreative næringer i Norge for verdiskaping på rundt 52,2 milliarder kroner, en omsetning på 140 milliarder kroner og sysselsatte 91 000 personer. Før pandemien utgjorde kreative næringer 2,9 % av BNP. Norge har sterke og høykompetente miljøer innen flere bransjer, som film, TV-serier og spill, som fortsatt har et uforløst kommersielt potensial. Derfor er konkurransedyktige rammevilkår avgjørende for at norske aktører skal kunne hevde seg på det internasjonale markedet.

Ved utgangen av 2019 sysselsatte de kulturelle og kreative næringene (CCIs) mer enn 7,6 millioner mennesker i EU alene. Siden 2013 har bransjen vokst med rundt 700 000 nye arbeidsplasser, en økning på omtrent 10 %. Ifølge FN bidrar CCIs med over 6,1 % til det globale bruttonasjonalproduktet og genererer 50 millioner arbeidsplasser på verdensbasis. Halvparten av disse arbeidsplassene er besatt av kvinner, og bransjen sysselsetter flere personer i aldersgruppen 15–29 år enn noen annen sektor. Dette gjør CCIs til en svært viktig sektor for sysselsetting globalt.

Hvilke tydelige utfordringer eller hindringer ser dere?

Filmindustrien er preget av raske skifter i teknologi, publikumsinteresser og globale trender. For å støtte denne dynamikken, må virkemiddelapparatet – det vil si offentlige støtteordninger, regional finansiering og faglige nettverk – tilpasse seg raskt for å møte industrien sitt behov for fleksibilitet og innovasjon. Manglende tilpasningsevne kan føre til at regionen ikke klarer å konkurrere med andre nasjonale og internasjonale filmsentre.

En vedvarende utfordring for filmindustrien i Bergen er å sikre en jevn strøm av oppdrag hele året. Dette er nødvendig for å opprettholde en stabil arbeidsstokk av profesjonelle filmarbeidere. Hvis filmarbeidere ikke har nok arbeid lokalt, kan de bli tvunget til å flytte til andre byer eller land hvor det er flere muligheter. Dette svekker ikke bare den lokale industrien, men fører også til en "kompetanseflukt" som er vanskelig å reversere.

Det er også avgjørende at filmarbeidere har muligheten til å utvikle seg faglig. Kontinuerlig arbeid gir dem ikke bare inntekt, men også erfaring og nye ferdigheter som er nødvendige i en stadig skiftende bransje. For filmskapere er det avgjørende å ha et nettverk av kvalifiserte fagfolk som kan bidra til å heve kvaliteten på produksjonene. Dette er nødvendig for å sikre at lokale produksjoner kan konkurrere på et høyt nivå både nasjonalt og internasjonalt.

Hva kan Bergen kommune gjøre for å styrke og løfte bransjen videre?

Den viktigste faktoren for å få nok arbeid til filmarbeidere i regionen er en jevn tilstrømming av internasjonale filmproduksjoner, muliggjort gjennom en internasjonalt konkurransedyktig insentivordning.

Filmindustrien i dag er global, og internasjonale filmproduksjoner har ofte store budsjetter og komplekse produksjonskrav. En konkurransedyktig insentivordning er en nøkkelfaktor for å

tiltrekke disse produksjonene til en region. Ved å gjøre Vestlandet til et attraktivt valg for internasjonale filmskapere, kan regionen sikre en jevn tilstrømming av produksjoner som gir arbeidsplasser, investerer i lokal infrastruktur og bidrar til økonomisk vekst.

Bergen Kommune kan gjøre flere tiltak for å styrke og løfte bransjen videre:

- 1. Forsterke kunstnerstipender for å sikre en jevn tilstrømming av nye talenter:** Kunstnerstipender spiller en sentral rolle i å støtte fremveksten av nye talenter innen filmbransjen. Ved å øke antallet og størrelsen på stipender, kan kommunen sikre at flere unge filmskapere har de økonomiske ressursene de trenger for å utvikle sine ferdigheter og realisere sine prosjekter. Dette skaper en bærekraftig pipeline av nye, kreative stemmer som kan bidra til det regionale filmmiljøet. Flere og bedre stipender vil også bidra til å gjøre Bergen til et attraktivt sted for unge talenter, noe som igjen vil styrke regionens kreative økosystem.
- 2. Forsterke den regionale filmfond:** Det regionale filmfondet Zefyr er et viktig verktøy for å finansiere filmprosjekter på Vestlandet. Fondet tilbyr en blanding av privat og offentlig finansiering, noe som gjør det mulig å støtte et bredt spekter av prosjekter, fra lavbudsjett kortfilmer til større spillefilmer. Ved å styrke Zefyr, enten gjennom økt offentlig støtte eller gjennom tiltak som tiltrekker mer privat kapital, kan kommunen bidra til at flere prosjekter blir realisert. Dette vil skape flere arbeidsmuligheter for lokale filmarbeidere og styrke hele regionens filmbransje.
- 3. Jobbe med sentrale myndigheter for å sikre konkurransedyktige rammevilkår:** For at Bergen og Vestlandet skal kunne konkurrere med andre regioner i Europa, må kommunen samarbeide tett med nasjonale myndigheter for å sikre konkurransedyktige rammevilkår, insentivordningen.